

1

ECOLOGIE

Wettelijk kader

Om natuurwaarden in Nederland te beschermen geldt een drietal landelijke wetten: de Flora- en faunawet (Ffw), Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Deze wetgeving is voor een deel verwerkt in provinciaal beleid, te weten: Structuurvisie Zuid-Holland 2020 (Verordening Ruimte en Mobiliteit); natuurbeheerplan 2015; Provinciaal Compensatiebeginsel 2013. Het Rijk heeft aangekondigd dat tijdens de planperiode de nationale wetgeving zal worden aangepast. Dit heeft mogelijk gevolgen voor de randvoorwaarden voor toekomstige ontwikkelingen in het plangebied.

De handreiking bestemmingsplan en natuurwetgeving (ministerie EZ, 2007) geeft aan dat: “gemeenten op grond van de Wro rekening moeten houden met een goede ruimtelijke ordening”. Dat betekent, dat op grond van het zorgvuldigheidsbeginsel doorwerking van het nationaal en provinciaal natuurbeleid er rekening wordt gehouden met relevante wetgeving op grond van de uitvoerbaarheid van plannen (art. 9 Besluit ruimtelijke ordening).

Bij een ruimtelijke ontwikkeling dient middels een quickscan (combinatie van bureauonderzoek en één veldbezoek) te worden vastgesteld of het voornemen redelijkerwijs uitvoerbaar is, en:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Flora- en faunawet);
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing aan Natuurbeschermingswet 1998, ook wel voortoets genoemd);
- Er wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur) aangetast worden, maar ook Provinciaal compensatiebeleid met betrekking tot door de provincie aangewezen ‘belangrijke weidevogelgebieden’.

Indien deze beschermde natuurwaarden niet worden aangetast, wordt de ruimtelijke ontwikkeling conform de eerder genoemde regelgeving toelaatbaar geacht. In dat geval dient rekening te worden gehouden met de algemeen geldende zorgplicht (artikel 2) van de Flora- en Faunawet. De zorgplicht bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen voor flora of fauna veroorzaakt, verplicht is maatregelen te nemen die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Methode onderzoek

In dit verkennend ecologisch onderzoek is onderzocht welke wetten en regels van toepassing zijn voor het vast te stellen bestemmingsplan ten behoeve van woningbouw aan de Meteorenweg in Waddinxveen. Er is een literatuurstudie verricht en een veldbezoek aan het plangebied gebracht. Voor het moederplan “bebouwde kom” is een ontwerpbestemmingsplan opgesteld. Dit is conserverend van aard en er is daarvoor geen gebiedsonderzoek uitgevoerd. Gesteld wordt dat bij toekomstige ontwikkelingen onderzoek nodig is. Dit onderzoek voorziet hierin.

Voornemen

Bij de geplande ontwikkeling verdwijnt een woonwagenterrein en wordt een plantsoen opnieuw ingericht. Het grootste deel van het terrein bestaat uit verhard woonerf met woonwagens. Verder is er een gazon met fietspad en aangrenzend plantsoen met enkele hoge bomen en veel struiken. Watergangen worden niet gedempt. Er zullen percelen bouwrijp worden gemaakt en bomen/struiken zullen worden verwijderd/herplant. Naast algemene internetbronnen (Sovon, Floron, Ravon, e.d.) zijn de volgende meegeleverde documenten geraadpleegd:

- ♦ Landelijke en Provinciale beleidsdocumenten genoemd in paragraaf **x.x**

- ♦ Naburige onderzoeken uit het recente verleden opgesteld voor de planontwikkeling van Triangel.

Op basis van bureauonderzoek is bepaald of het plangebied zich in (de nabijheid van) een Natura 2000-gebied bevindt, danwel in een Beschermd Natuurmonument of in de Ecologische Hoofdstructuur (tegenwoordig bekend als het Natuurnetwerk Nederland, NNN) is gelegen. Tevens is bepaald of het plangebied binnen de groene gebieden van de Provinciale Structuurvisie (NNN en provinciale weidevogelgebieden) ligt.

Dit hoofdstuk brengt in beeld welke ecologische waarden in en rondom het plangebied aanwezig zijn. In het geval van strikt beschermde soorten (tabel 3 FF-wet), wordt een verkennend onderzoek (ook wel quickscan natuur, natuurtoets en/of flora- en faunatoets genoemd) als onderbouwing bij de aanvraag van een ontheffing door het Ministerie van EZ nooit afdoende geacht. Aanvullend veldonderzoek, op die tijdstippen in het seizoen die voor de verscheidene soorten het meest gunstig zijn, is dan noodzakelijk.

Resultaten gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

In figuur x.x is de ligging ten opzichte van beschermde gebieden weergegeven. Hierbij is te zien dat het gebied op afstand van ongeveer 8 kilometer ligt van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied “Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein”. Overige Natura 2000-gebieden liggen op een grotere afstand, zodat (externe) effecten op deze gebieden op voorhand uitgesloten kunnen worden. Een afstand van 8 kilometer kan aanleiding zijn om te kijken naar mogelijke indirecte/externe effecten van het voornemen op het natuurgebied. In het onderhavige geval is er geen sprake van een voornemen waarbij habitat van de aangewezen doelsoorten smient, slobend, krakeend en kleine zwaan verdwijnt. Het plangebied maakt in de huidige situatie deel uit van de bebouwde kom en is nu ook geen bemest weiland met voedselrijke grasvegetatie. Een deel is plantsoen, maar er blijft in de nieuwe situatie ook nog plantsoen over. Versturende effecten op 8 kilometer als gevolg van geluid, trilling, licht en beweging kunnen worden uitgesloten vanwege de afstand.

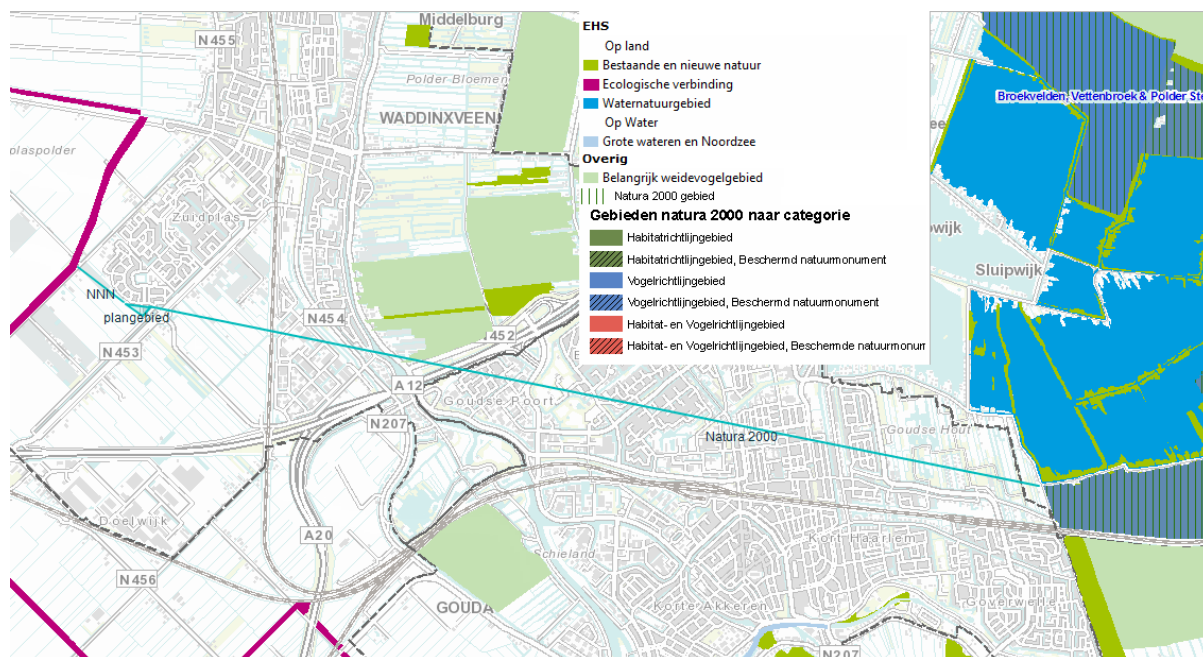
Verder kan voor mogelijke effecten door extra stikstofdepositie worden verwezen naar de nieuwe regels betreffende stikstofuitstoot; vastgelegd in de programmatische aanpak stikstof (PAS, van kracht sinds 1 juli 2015). Deze regeling is ingevoerd met een passende beoordeling die ingaat op het toewijzen van ontwikkelingsruimte ten behoeve van toekomstige activiteiten als infrastructuraanleg, woningbouw en het oprichten van bedrijven in de omgeving van de Nieuwkoopse Plassen. Daarmee is te onderbouwen dat woningbouw van een beperkt aantal woningen met een beperkte verkeersaantrekkende werking juridisch haalbaar is. Jurisprudentie van voor de invoering van de PAS geeft aan dat verkeersbewegingen op afstand van meer dan 3 kilometer van het beschermde natuurgebied met stikstofgevoeligheid (in dit geval van toepassing op Nieuwkoopse Plassen) niet significant is.

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt buiten het NNN. Op ca. 550 meter ten westen van het plangebied loopt de ecologische verbindingszone die Bentwoud via Moordrecht met de Krimpenerwaard verbindt. Omdat de ontwikkeling niet leidt tot oppervlakteverlies van het Natuurnetwerk Nederland, is compensatieplicht niet aan de orde.

Belangrijk weidevogelgebied

Een belangrijk weidevogelgebied ligt ten oosten van het plangebied in de polder Bloemendaal. Compensatie voor die terreinen is niet aan de orde, omdat er geen oppervlakteverlies optreedt. De regelgeving omtrent belangrijke weidevogelgebieden vormt geen belemmering voor de uitvoering van het voornemen.

Figuur x.x: NNN (voorheen EHS) en Natura 2000 rondom het plangebied aan de Meteorweg. De afstand tot het Natura 2000-gebied bedraagt ongeveer 8 km (zie blauwe lijn vanaf het plangebied).

Resultaten soortbescherming

Naast het beleidskader van de NNN, het provinciale compensatiebeginsel en de Natuurbeschermingswet 1998, is ook de Flora- en faunawet van toepassing. Beschermde soorten kunnen worden verwacht in het plangebied. Daarbij is gebruik gemaakt van de inventarisaties die in de nabijheid van in de buurt gelegen plangebieden zijn opgesteld.

Vaatplanten

De aanwezige vegetatie bestaat uit twee hogere bomen (wilg spec.) met wat lagere boompjes/heesters en gazon, dat regelmatig wordt gemaaid. Dit betreft niet alleen wilde soorten, maar ook cultivars als rozebottel en kardinaalsmuts. Daarnaast is het plangebied verhard terrein en staan er woonwagens.

Strikt beschermde soorten zijn niet bekend in het plangebied. (floron.nl). In de gemeente Waddinxveen waar het plangebied in ligt komt wel de rietorchis voor. De habitat van deze soort bestaat uit vochtige, matig voedselarme groeiplaatsen. Omdat deze habitat in het plangebied ontbreekt, kan het voorkomen worden uitgesloten. Er zijn verder ook geen muurplanten (denk aan bijzondere varens) aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van (strikt) beschermde soorten wordt uitgesloten in het plangebied.

Vogels

In het hele plangebied kunnen algemene broedvogels voorkomen. Nesten van vogels, mits in gebruik, zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het broedseizoen voor vogels loopt van circa half maart tot half juli, maar deze periode is indicatief. Broedende vogels zijn altijd beschermd. Naast algemene broedvogels is er een aantal vogelsoorten waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is (ministerie van EZ, 2009). Nesten van deze soorten mogen niet worden verwijderd. Nesten van jaarrond beschermde soorten zijn verdeeld in 5 categorieën. Vogels uit de categorie 1 tot 4 zijn altijd jaarrond beschermd. Voor soorten uit categorie 5 geldt dat deze alleen beschermd zijn als zwaarwegende (ecologische) feiten of ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen.

Een categorie 5-soort die veel voorkomt in de gemeente is de ekster. In de hoge wilg het dichtst gelegen bij de aangrenzende appartementengebouwen aan de Meteorweg, is een eksternest zicht-

baar. De ekster komt algemeen voor in Waddinxveen, de provincie Zuid-Holland en Nederland. De aantalsontwikkeling van deze soort zijn de afgelopen 10 jaren stabiel. Er zijn daarom geen redenen om het aanwezige nest een jaarrond beschermde status te geven op basis van zwaarwegende (ecologische) feiten of ecologische omstandigheden. Overige nesten zijn niet aangetroffen. Daarnaast bieden de bomen geen optimaal habitat voor jaarrond beschermde nesten vanwege de positie naast een drukke woonwijk en de geringe omvang van de bosschage.

Figuur x.x: eksternest in april 2015 (bron Cyclorama) en in september 2015 (ODMH)

Voor de nog te verwachten werkzaamheden geldt een risico met betrekking tot de oeverwaluw. De nabijheid van de Gouwe leidt ertoe dat, als in het voorjaar en zomer zandhopen onbeheerd worden neergelegd, deze soort zich hierin nestelt. Daarmee kan er niet verder gewerkt worden tot het broedseizoen is afgelopen. Daarom wordt geadviseerd bij alle toekomstige vestigingen, zandhopen altijd af te dekken in het broedseizoen. Nesten van deze soorten hebben geen bescherming wanneer ze geen functie meer hebben als broedlocatie.

Vleermuizen

Het plangebied is niet voorzien van geschikte omstandigheden voor beschermde vleermuizen. Er zijn in de hoge bomen geen holtes waargenomen, maar blad verhindert wel het zicht op het delen van het stamoppervlak. Om verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten uit te kunnen sluiten is een check in de winter/vroege voorjaar nog na te gaan of de stammen geschikte holtes bevatten. Gezien de onzekerheid of de wilgen behouden kunnen worden, wordt aangeraden deze te behouden. Gebouwbewonende soorten worden niet verwacht. De woonwagens zijn hiervoor te laag en halen niet de benodigde hoogte om te fungeren als verblijfplaats. Het ontbreekt aan dakpannen die makkelijk toegang tot ruimtes onder het dak kunnen geven. Spouwmuren ontbreken bij woonwagens, het betreft doorgaans houten muurplaten afgewerkt met baksteenprofiel (houtskeletbouw). Een spouw met isolatie is gezien de lage wettelijke energienorm niet noodzakelijk. Op basis van voorstaande kunnen negatieve effecten op vleermuisverblijfplaatsen in de aanwezige bebouwing worden uitgesloten.

De bomen vormen geen onderdeel van een lijnvormige bomenrij die kan fungeren als oriëntatiepunt voor vleermuizen op vliegroete. De bomen zijn wel geschikt als foerageergebied, maar door de geringe omvang is een essentiële functie voor vleermuizen op voorhand uit gesloten.

Overige zoogdieren

Het voorkomen van (strikt) beschermde soorten wordt op basis van algemene verspreidingsgegevens uitgesloten (zoogdierverseniging.nl en website werkgroep Zuid-Hollandse zoogdieren). Een uitzondering hierop is de waterspitsmuis die in de omgeving van Waddinxveen voorkomt. Binnen het plangebied kan deze soort worden uitgesloten, omdat oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied. Het plangebied kan plaats bieden aan licht beschermde zoogdiersoorten als huisspitsmuis, konijn, mol, egel, wezel en hermelijn. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij dit voornemen.

Vissen

Bij deze ontwikkeling worden geen open watergangen aangetast. Vissen worden dan ook niet geschaad.

Amfibieën

De rugstreeppad is een pionierssoort die zich kan vestigen in zandophoping en/of zandige bodem waar waterplassen in kunnen blijven staan. De soort is bekend van ten westen van de bebouwde kom van Waddinxveen (ravn.nl en Tauw 2013, onderzoek Gouweknoop). Er dient daarom bij de inrichting van het bouwterrein rekening te worden gehouden met de mogelijke vestiging van de rugstreeppad. Het ontstaan van rijsporen en waterplassen dient te worden voorkomen, indien in de actieve periode van de rugstreeppad wordt gewerkt (april-oktober). Plekken om eieren te leggen en zich in te graven ontbreken op dit moment. Er is geen oppervlaktewater en/of rulle grond aanwezig en snoeiafval ontbreekt. Indien in de voortplantingsperiode wordt gewerkt (april-juni) wordt aangeraden het bouwterrein af te zetten met amfibieënschermen.

Het terrein is wel geschikt voor algemeen voorkomende soorten als bruine kikker en pad. Deze algemene tabel 1-soorten behoeven geen extra maatregelen voor de bescherming. Wel dient ten behoeve van die soorten de zorgplicht in acht te worden genomen.

Reptielen

In de gemeente Waddinxveen komt de ringslang voor (ravn.nl). Deze heeft zijn verspreidingsgebied vooral bij het Weegje, wat op een afstand van circa 3 kilometer ten zuidoosten van het plangebied ligt. De soort verplaatst zich via watergangen en sloten. Deze ontbreken in het plangebied. De ringslang vindt zijn prooi vooral in rietlandmoeras die in het plangebied ontbreekt. Verder zijn er ook geen broeihopen aangetroffen die de ringslang zou kunnen gebruiken als ei-legplaats. Snoeiafval wordt afgevoerd. Het plangebied is niet geschikt voor de ringslang. Daarmee is een effect op deze beschermde soort uitgesloten. Andere reptielen komen niet voor in de gemeente Waddinxveen.

Ongewervelden

In de buurt van het plangebied is het voorkomen van de groene glazenmaker en de platte schijfhoren bekend (libelnet.nl, Anemoon.org en telmee.nl). Dit zijn beiden soorten die qua voorkomen afhankelijk zijn van zoetwaterplanten. Omdat met deze ontwikkeling geen oppervlaktewater met zoetwaterplanten wordt geschaad, is het vaststellen van het bestemmingsplan voor wat betreft deze soorten geen beletsel.

Samenvatting soortbescherming

Met beschermde soorten dient rekening te worden gehouden bij de aanleg van de nieuwe woningen. Het plangebied is geschikt voor algemene broedvogels. Verder kan het plangebied geschikt worden (in de periode dat er werkzaamheden worden uitgevoerd) voor de rugstreeppad en oeverwal. Maatregelen zijn nodig om de rugstreeppad en oeverwal te weren bij de bouwwerkzaamheden.

Conclusie en advies

Getoetst is of ten gevolge van het nieuwe bestemmingsplan de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden en/of natuurwaarden van beschermd gebied worden aangetast, die door de Natuurbeschermingswet 1998 en de Wro worden beschermd (planologische uitvoerbaarheid).

Voor het project Meteorenweg zijn vanuit de discipline ecologie geen planologische bezwaren, mits vooraf de juiste maatregelen worden getroffen. Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de Flora- en faunawet. Schade aan broedende vogels dient te worden voorkomen. Er dient buiten het broedseizoen te worden gewerkt. Daarnaast dient nog geborgd te worden dat de strikt beschermde rugstreeppad zich niet vestigt in het plangebied tijdens de werkzaamheden. Dat kan door het plaatsen van een amfibieënscherm rond het plangebied, of door te voorkomen dat rij-sporen en waterplassen ontstaan. De maatregelen met betrekking tot de rugstreeppad zijn alleen nodig in de periode dat rugstreeppadden actief zijn (actief vanaf 1 april tot en met oktober).

Literatuur:

Moerderplan http://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0627.bpbebouwdekom2015-0301/t_NL.IMRO.0627.bpbebouwdekom2015-0301.html#_6.12_Ecologie

RVO, 2014 Soortenstandaard Rugstreeppad, Bufo calamita, Versie 2.0, december 2014

Boesveld A., A.W. Gmelig Meyling, I. van Lente, 2010. Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2011. Platte schijfhoren Anisus vorticulus

LNV, Dienst Regelingen, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep

Ministerie EZ, 2007. Handreiking bestemmingsplan en natuurwetgeving

Netwerk Groene Bureaus, 2014. Vleermuisprotocol 2014.

Beheerplan Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein, PZH 2014

Peereboom et al., 2008: Natuurwaarden in de Zuidplaspolder

Van der Helm, 2012: Ecologische quickscan inclusief inventarisatie vissen en ongewervelden Park Triangel te Waddinxveen

Van der Helm, 2012: Ecologisch onderzoek vleermuizen Tweede Bloksweg 38 en 40 te Waddinxveen

www.ravon.nl. Website van Stichting RAVON. Geraadpleegd 23 september 2015

www.zoogdieratlas.nl. Website van de Zoogdier Vereniging. Geraadpleegd 23 september 2015.

www.vlindernet.nl. Geraadpleegd 23 september 2015.

www.libellennet.nl. Geraadpleegd 23 september 2015.

www.zuid-holland.nl, geraadpleegd 23 september 2015

www.zwgzh.nl, geraadpleegd 23 september 2015

www.alterra.nl: effectenindicator soorten gemeente Waddinxveen 23 september 2015

www.floron.nl geraadpleegd 23 september 2015